

Juhis arenguhüppe vooru projekti ettevalmistamiseks ja vormistamiseks

Üldine informatsioon

- Enne taotlusvormi juurde minekut lugege põhjalikult läbi taotlusvooruga tingimused, mille leiate [siit](#).
- Taotlusvormis kirjutage kogu vajalik info võimalikult selgelt ja konkreetselt. Teksti kirja pannes soovime hoida lühivalt ühte kirjastiili ja värvi. Kui tekst läheb pikaks, on abiks liigendamised, vajadusel loetelud ning ka paksema tekstiga olulise markeerimine.
- Kui taotlusvormi täitmisel tekib küsimusi, vajate nõu/abi, siis soovime pöörduda maakondlike arenduskeskuste vabaühenduste konsultantide poole, kelle kontaktid leiate [siit](#).

Taotlusvormi ülesehitus

- Projekti koostades tutvuge taotlusvormiga, kuid ärge asuge seda kohe täitma ja selle alusel plaane tegema. Vorm on pigem eelnevalt läbi mõeldud töö kokkuvõtte, mis on esitatud ühingu võlts välja teistele arusaamiseks.
- **Kollase värviga** on taotlusvormis markeeritud projekti **eeltöö osa** (ühingu hetkeseis ja areng), millele saab mõelda ja mida analüüsida koos meeskonnaga igal ajal ja ilma konkreetseid projektitegevusi ning arendatavat võimekust või võimekusi silmas pidades. Selle alusel tekib ühingu teadmine, millised on põhilised takistused nende eesmärkide saavutamisel ning aitab ühingu arengu kavandamisel ja vajadusel ka õige toetuse/taotlusvooruga valimisel, et oma organisatsiooni võimekust tõsta. **Sinisega** on tähistatud konkreetset projekti, selle elluviimist, jätkusuutlikkust ja juhtimist puudutavad osad.
- Taotlus- ja ka eelarvevormi palume mitte muuta. Kui eelarvevormis tekib vajadus ridade juurde tegemiseks, siis võtke palun ühendust KÜSKI pearaamatupidaja Sirle Dombergiga (sirle@kysk.ee).

Taotlusvormi täitmine

- See, milliste võimekuste arendamisele projektis keskendute, et ühingu eesmärged tõhusamalt saavutada, on ühingu enda otsustada. Võite võtta ette nii ühe kui mitu arenguvajadust korraga, need aga peaksid ilmema arenguvajaduste analüüsist. Näiteks võite lihvida võimekust organisatsiooni juhtida, arendada, inimesi kaasata ja ressursse planeerida, tööprotsesse tõhustada, huvikaitset ja koostööd teha, sihte seada ning muutusi juhtida, oma tegevuste mõju hinnata ning teisi võimekusi, mis on vajalikud ja olulised vabaühenduse eesmärkide saavutamiseks.
- Taotlusest peab selguma, kuidas on kavandatud arenguhüpe mingi võimekuse kasvatamiseks seotud organisatsiooni põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.
- Ühingu tegutsemispiirkonna valimisel lähtuge sellest, kus paikneb ühingu sihtgrupp. Valige üks või teine. Nt kui tegemist on muidu üleriigilise ühinguga, kuid projekti raames tegeletakse ühe maakonnaga, siis on tegemist siiski üleriiklikult tegutsejaga.
- Projekti eesmärk sõnastage ühe lausega ja kirjeldage seda muutuse seisundit, mida soovite projekti lõpuks. Ärge sõnastage projekti eesmärki tegevusena, vaid tuleviku soovitud olukorrana. Projekti lühikokkuvõtte soovime täita viimasena – sellisel viisil on lihtsam kogu projektist lühidalt ja konkreetselt ülevaadet anda. Mõelge sellele, et see kokkuvõtte läheb üles ka KÜSKI kodulehele – kas võõras lugeja saab aimu, mis on projekti sisu ja kuhu välja jõuda tahate?

Ühingu eesmärgid ja nende mõõtmine:

- NB! Siin peame silmas ühingu enda tegutsemiseesmärke, mitte projekti omi.
- Üldjuhul on ühingul üks-kaks põhikirjalist ja mõned strateegilised eesmärgid. Kui ühingul on siiski palju eesmärke, võite neid grupeerida või tuua välja teie arvates kõige olulisemad. Lisaks soovitame eesmärkide rohkuse puhul mõelda, kas kõik need eesmärgid on vajalikud ühingu eesmärkidena või on kirjeldatavad mõne suurema eesmärgi sees või on hoopiski liigsed.
- Eesmärkide kirjapanemisel mõelge organisatsiooni ühiskondlikku väärtust/ühiskonnas muutust loovate eesmärkide peale, ärge kirjeldage tegevusi. Mille nimel/saavutamiseks tegevusi teete?
- Kirja pange tabelisse ka tulemuse mõõtmise indikaatorid, mis konkreetse eesmärgi saavutamist aitavad hinnata. Nende alusel saab järeldada, kas liigutakse eesmärgi saavutamise suunas. Mõõtmise indikaatorid võivad olla nii kvalitatiivsed kui kvantitatiivsed.
- Eesmärkide mõõtmise indikaatoreid võib aidata sõnastada Maailmamootjad.ee lehelt pärinev tööriist „Vajadus- ja tulemusindikaatorite nimekiri“, mille leiate [siit](#). Sel juhul võite taotlusvormis ka viidata, et eeltöö raames just nimetatud tabelit kasutasite. Juhul kui tunnete tööriista vastu huvi, kuid jääte selle kasutamisega hätta, siis võite võtta ühendust Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustikuga (jaan@sev.ee), kes on nõus teid tööriista kasutamisel juhendama. Loomulikult tasub projektitaotluse kirjutamise käigus koostada Maailmamootjad.ee lehel ka tervikraport oma organisatsiooni kohta.
- Tase projekti lõpus – soovime, et prognoosiksite, kui palju olete oma eesmärgi täitmisele lähemale jõudnud seoses nende võimekuste arendamisega, mis projektis käsil.
- Kui indikaatoreid ei ole välja töötatud, siis on oluline eesmärkide saavutamise hindamise/mõõtmise põhjendatus. Seega peate suutma veenvalt kirjeldada, et saavutatakse uus tase ka ilma indikaatoreid määratlemata. Hindajad hindavad projekte samadel alustel.

Teave taotleja kohta

- Selles plokis kirjapandu võimaldab hindajal paremini aru saada, millist väärtust teie ühing ühiskonnas loob ning miks on oluline just teie organisatsiooni jõustamine KÜSKi poolt. Ka projektide hindamisel omab see info suurt osakaalu (vt tingimustest ka hindamiskriteeriume).
- Taotleja tulude aruanne – siin ei pea kajastama sendi pealt täpset seisu, vaid indikatiivset (oleme kursis, et selleks ajaks ei ole tihtipeale veel aasta finantse ametlikult kokku võetud). See annab meile aimu teie tulude mitmekesisusest ja struktuurist.
- Statistilised näitajad on KÜSKile abiks vooru tulemuste ja mõju analüüsimisel. Taotlusvormis on kõigil võimalus täiendada olemasolevat loetelu. Kui kirjas olev näitaja (nt püsivabatahtlike arv) tekitab segadust, siis defineerige see endale sobivalt ja kirjutage eraldi reale.

Arenguvajaduste analüüs

- Analüüsi tegemisel on väga oluliseks abimaterjaliks Organisatsiooni arendamise käsiraamat, mille veebiversiooni leiate [siit](#) (eesti keeles) ja [siit](#) (vene keeles). Analüüsi tegemises osas saab kindlasti head nõu ka maakondlike arenduskeskuste MTÜ konsultantidelt.
- Oma organisatsiooni seisuga ja arenguvajaduste väljaselgitamiseks on mitmeid erinevaid meetodeid, kasutage ja vajadusel mugandage neid julgelt oma ühingu eripäradele vastavalt. Mõned tuntumad neist:
  - McKinsey võimekuse hindamise tööriist, mille leiate [siit](#). Pelgalt ühekordse läbitöötamise asemel on soovituslik kasutada seda süstemaatiliselt ka edaspidi. Tööriista on eesti keelde tõlkinud ja teistele kasutusse andnud [Heateo SA](#).
  - SWOT analüüs, mille kaudu saab kaardistada organisatsiooni tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud. Ärge unustage kirjapandut ka analüüsida.
- Tervikliku arenguvajaduste analüüsi kokkuvõtlike tulemuste juures keskenduge kõige olulisemale, mis mõjutab ühingu võimekust saavutada eesmärgi. Pikka ja põhjalikku analüüsi, mille olete läbi teinud, palume teil taotlusega mitte kaasa panna. Soovimegi näha siin kokkuvõtet teie sisetöö tulemustest.

Projekti elluviimine

- Projekti tegevuskava – kirjelade tegevuspõhiselt ja kuu täpsusega. Kui mingi tegevus on jooksev, siis pange pigem ühe reana kirja ja märkige ära selle ajaline kestvus. Nt pidevaid projektikoosolekuid või muid igakuiseid tegevusi ei ole vaja detailselt kirja panna. Tegevuskava peab andma üldise ülevaate teie poolt plaanitust, et tekiks veendumus, et teie plaanist projekti eesmärgini jõuda.
- Sekkumisloogika – siin põhjendage, miks just selliste tegevuste kasuks otsustasite nende võimekuste arendamisel.
- Arengueksperdi kaasamine – KÜSK soovib kaasata tervesse projekti välispilku. Ekspert võiks olla see, kes on teiega projekti algusest lõpuni, aitab teil hinnata nii vahetulemusi kui lõpuks ka eesmärgini jõudmist ja uusi sihte seada. Temaga seotud kulud saate ette näha projekti eelarves, see eeldab aga eelnevalt temaga tööplaani ja tasu kokku leppimist. Kui te eksperdi kaasamise vajadust ei näe, siis põhjendage. Kui see on veenev, siis ei mõjuta see hindepunkte.